

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 3. Quibusdam actibus Theologia Deum, & alia sua obiecta attingat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

conueniunt, aut conuenire possunt. At hoc est impossibile respectu Theologiae: 1. Quia quae Deo conueniunt, aut conuenire possunt, infinita sunt. Theologia uero est scientia finita: 2. Quia cognoscere quaecunque Deo conueniunt, aut conuenire possunt, est Deum comprehendere, id est, ipsum cognoscere, quantum cognoscibilis est. At Deus est incomprehensibilis omni habitui, & intellectu creato.

13. Vasquis solutio.

Ad Primum respondet Vasq. disp. 10. cap. 7. Theologiam ex proprijs suis principijs, quae sola reuelatione nota sunt, non probare ratione aliqua duo illa, An, & quid Deus sit: sed ita supponere Deum esse, & Deum esse primum ens, omnium rerum principium & causam; sicut esse trinum & unum, & reliqua principia, quae dicuntur articuli fidei. Theologum tamen aliunde, tanquam Philosophum, rationibus à posteriori probare Deum esse, & esse unum: eò quod inter pessimos homines non desint qui negent Deum esse, aut unum esse. Et paulò post ait, quamuis fides doceat Deum esse, & esse unum: ita tamen duo non numerari inter articulos fidei apud omnes, sed inter necessariò requisita ad articulos, ut docet S. Thom. 2. 2. q. 1. a. 5. ad 3.

14. Non satisfaci.

Theologia probat sua principia.

Hæc solutio mihi planè non satisfacit. Nam Theologia latius sumpta secundo modo supra explicato, prout non tantum conclusiones, sed & ipsa principia fidei comprehendit, quo pacto eam sumi posse fatetur ipse Vasq. disp. 10. n. 9. iuncto num. 4. atque etiam sumpta tertio modo è tribus supra explicatis, probat sine dubio ex principijs proprijs, id est, ad ipsam ita consideratam pertinentibus, Deum esse, & ipsum esse unicum, primum ens, principiumque & causam cæterorum omnium. Ad hoc enim probandum efficaciter, habet diuinam reuelationem munitam grauissimis argumentis credibilitatis, quibus Deus sufficienter credibile fecit se reuelare quod sit, & quod talis, tantusque sit. Reuelationes autem diuinæ credibiliter factæ sunt unum è principijs Theologiae, tertio modo, inò & quouis alio modo sumpta è tribus supra propositis. Sic enim Theologia argumentatur: Quicquid Deus reuelauit, uerum est. Sed Deus hoc reuelauit, patet se unum esse, ergo &c. Vbi uides reuelatione esse in minori propositione, tanquam alterum principium conclusionis deductæ: quod principium quia non est per se notum, debet uicem accipere ab argumentis credibilitatis, quibus Deus sufficienter credibile fecit se reuelare. Item Theologia tertio modo sumpta complectitur ea omnia que iuuant ad probanda & confirmanda, uel ad illustranda & explicanda fidei dogmata: ergo complectitur principia naturalia, seu rationes naturales, quibus efficaciter probat contra Athes, & Polytheos, Deum esse, & unicum esse, & consequenter esse primum ens, principiumque & causam cæterorum, æternum, immensum, omnidiscium, optimum, omnipotens, & in omni genere perfectissimum.

Aliter ergo respondeo, Arist. loco cit. loqui de scientia strictius sumpta pro notitia conclusionis deductæ euidenter ex principijs euidentibus, & à priori; id est, ut ipsomet ibidem exponit, pro notitia parta per demonstrationem perfectam, ex ueris, primis, immediatis, prioribus, & notioribus, & causis conclusionis. Quæ conclusio, seu notitia ista, non potest præmissas, seu principia ex quibus deducitur, sed illa præsupponit esse nota & euidencia, ut ab illis euidenciam hauriat. In illis uero præmissis, seu principijs, includitur subiectum conclusionis, & definitio subiecti, quæ est medium potissimum demonstrationis à priori. Ideoque conclusio præsupponit de subiecto suo, quod sit, & quidnam sit. At uero scientia latius sumpta, ut nunc non sumitur Theologia, post Molinam, Vasq. & Durand. sup. cit. prout etiam comprehendit ipsa principia quæ tradit, exponit, & confirmat (quo sensu Arist. 1. de celo cap. 1. sumit scientiam Physicæ, cum ait, Physicam circa principia naturalia uersari, & non tantum circa conclusiones deductas ex principijs) hoc, inquam, sensu falsum est, scientiam non probare de suo subiecto an, & quid sit. Maxime uero scientiam illam quæ prima est, & nullam se priorem & superiorem habet, à qua accipiat, sua principia probata & illustrata. Cuiusmodi est Theologia Christiana, secundo & tertio modo sumpta: & Theologia quoque naturalis, seu Metaphysica. Ad hoc uero nihil refert fitus articulus fidei necne quod Deus sit unus; qua de re dicemus alibi: nam cum utraque ueritas sit fundamentum reliquorum quæ ad eam, & ad Theologiam pertinent; incumbit maxime Theologiae utramque illam ueritatem accuratè & efficaciter confirmare; quod nos suo loco, cum Dei ope, facerè conabimur, exemplo D. Th. q. 2. & 11. aliorumque Theologorum.

15. Vera solutio.

Quomodo scientia supponat suum subiectum.

Aristot.

16. Gregor.

Ad secundum argumentum desumptum ex Greg. q. 4. prologi a. 2. in probatione secundæ conclusionis, Respondeo, antequam non esse uerum, nisi de scientia quæ sit suo subiecto commensa & adæquata. Cuiusmodi non est Theologia respectu Dei: quippe qui infinite nostram omnem cognitionem excedit. Quare neque proficitur Theologia tradere adæquatam illius cognitionem, sed tantum ea de illo inuestigare, quæ partim lumine diuinæ reuelationis, partim etiam lumine naturali, possunt hac in uita cognosci de Deo, prout in se est, & prout est principium & finis creaturarum: præcipueque finis noster supernaturalis, ad quem Theologia Christiana collimat.

SECTIO III.

QUIBUS NAM ACTIBVS

Theologia Deum, & alia sua obiecta attingas?

Conclusio: Actus quibus Theologia quocumque sumpta, Deum & alia sua obiecta attingit, sunt multiplices. Primo

17.

Actus Theologici sunt multiplices, rationales, quam supernaturales.

enim circa principia reuelata, & proprie Theologica, est multiplex assensus, tum naturalis, tum supernaturalis. Secundo circa principia naturalibus adscitis, & minus proprie Theologica, siue euidencia, siue credibilia, siue tantum opinabilia, est actus multiplex scientiae, fidei, vel opinionis. Tertio, circa conclusiones deductas ex principis abstractis, vel alijs, multiplex item est: & interdum actus credendi, diuersus tamen ab actu fidei supernaturalis, atque illo inferior: interdum opinandi, interdum euidenter ac proprie sciendi: prout scilicet conclusiones illae vel ex credibilibus, vel ex probabilibus, vel ex simpliciter euidentiis, certa, probabili, vel euidenti consequentia, deducuntur. Vnde sicut obiectorum, sic & assensuum, & discursuum Theologicorum magna varietas est.

18.

Prima pars conclusionis, quoad assensum supernaturalem, est communis Theologorum 2. 2. q. 1. & 2. admittentium circa diuinas reuelationes credibiliter factas, actum & habitum fidei, supernaturalem quoad substantiam, seu entitatem suam: hoc est, talem, vt neque illum ipsum, neque illi similem in specie possint causa naturales viribus solis naturalibus efficere, ac ne quidem dispositione attingere: nique sit eiusdem ordinis cum visione beatifica, & lumine gloriae, quae in patria respondent actibus & habitibus fidei huius vitae. Quales item sunt spes, & Charitas, vna cum fide, in iustificatione infusa, & actus ipsius proportionati, de quibus Trid. sess. 6. cap. 6. & 7. & can. 3. vbi de illis actibus sic pronunciat: *Si quis uixerit sine praesente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut poenitere posse, sicut oportet ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.*

Triden.

19. Molina Bellam. Conink. Sotus Grad.

Actus naturalis uel fieri circa obiecta supernaturalia & reuelata.

Quoad assensum uero naturalem eadem pars est Molinae in concordia ad quaest. 14. primae partis a. 13. disp. 7. Bellarmini lib. 6. de gratia & libero arbitrio. cap. 3. Augustij Conink disp. 14. de fide. dub. 2. Domin. Soti lib. 2. de gratia. cap. 8. Granad. p. 1. tract. 1. disp. 5. num. 17. & aliorum plurium, qui asserunt circa res diuinitus reuelatas sufficienter propositas, & factas euidenter credibiles per miracula, vel alia motiua sufficientia posse dari actum non modo opinionis, uerum etiam fidei naturalis, id est, assensum sine dubitatione & euidencia. Probatur, quia intellectus uiribus naturalibus potest, auctis uocibus significantibus articulos fidei, & reuelationes diuinas, formare apprehensionem eorum quae uocibus significantur. Potest etiam naturaliter apprehendere & perpendere vim motiuorum, & praeponderantiam praeter contrarij rationibus apparentibus. Quare potest eo duci, ut sit in actu primo proxime potens ad assensum elicendum, etiam certum, prout motiua existunt, & consequenter illum elicere si velit. Quod ulterius confirmatur, quia intellectus conaturaliter plus habet rationis ex moti-

uis ad assentiendum articulis fidei, licet in se obscuris; quam multis, etiam falsis, quibus cum minori ratione passim assentitur, etiam sine formidine. Quod si quae sint difficultates in obiecto fidei: & potest eas non uidere; & si videat, potest iudicare euidenter esse postponendas tot & tantis motiuis. Ergo habet antecedenter conaturalia requirita & sufficientia ad assensum articulorum fidei: ergo poterit illum elicere conaturaliter cum solo Dei concursu generali. Confirmatur ulterius. Nam in Iudaeis incredulis non erat amplius fides diuina & supernaturalis, quam crederent, etiam ea quae a maioribus accepterant: & tamen in eis erat fides & persuasio humana quam credebant multa reuelata & difficilia, quae ueteri Testamento continebantur. Et nunc Haeretici, licet multis fidei dogmatibus adhaereant, non tamen per actum fidei supernaturalis, quam non minus actuali, quam habituali carent, quando uoluntarie persistunt in infidelitate, quae iuxta legem ordinariam, cum fundamento congruitatis in re, opponitur incompatibiliter fidei supernaturali: ut & desperatio, spei; & quoduis peccatum mortale, Charitati & gratiae conformiter ad definitionem Concilij Trid. sess. 6. cap. 13.

20. Arausican. Tridentin.

Aduersus haec nihil faciunt quae obijciunt aliqui ex Concilio Arausicano can. 5. & 7. quae non de quouis actu fidei, sed de ualente ad iustificationem & salutem sunt intelligenda, ut idem Concilium exponit can. 25. & clarius Trid. sess. 6. can. 3. Nihil etiam proficit argumentum quorundam, quod actus naturalis non possit esse circa obiectum supernaturale: cum actus sumat speciem ab obiecto: unde uidetur fieri, ut actus qui circa obiectum supernaturale versatur, debeat esse supernaturalis. Ad hoc enim dicendum est, actum quidem habere speciem in ordine ad obiectum: sed non constitui per illud intrinsece, neque deberi ei eiusdem naturae. Potest enim actus creatus uersari circa obiectum increatum: & actus accidentaliter, circa obiectum substantiale. Sapeque fit ut actus malus habeat obiectum bonum, ut odium uirtutis: & contra, bonus actus obiectum malum, ut odium uitijs. Quod obiectum supernaturale, cuiusmodi sunt soluta reuelata, non uentret in notitiam hominis, nisi annunciaretur nec posset credi, nisi sufficientibus argumentis credibilem foret. Mediane tamen annunciatione, potest de carnis uiribus solis naturalibus ab intellectu concipi; & iuuantibus argumentis quibus sufficienter credibile fit, potest credi. Neque propterea superfluum est actus fidei supernaturalis, sed plane necessarium, ut disponat ad iustificationem & ad alios actus supernaturales, utque diuino testimonio supernaturali detur auctentica conuictio, & proportionatus ipsius maiestati, ac sicut supernaturali ad quem fides dirigatur. Actus enim naturalis non est tanta perfectionis, ut illis proportionetur. Ideoque Arausicanum & Trid. locis citatis.

requirunt actum fidei naturæ viribus superioriorem.

21. Quòd verò vterque actus; naturalis & supernaturalis, circa principia reuelata sit multiplex, probatur ex multitudine principiorum reuelatorum, quæ attinguntur secundum se & seorsim, diuersis actibus, tam naturalibus, quam supernaturalibus. Alius enim actus est, quo cognoscimus Deum esse trinum; alius, quo Christum esse Deum &c. Actus autem qui attingunt secundum se obiecta adæquata diuersa, sunt diuersi, cum sint essentialiter obiectis proportionati, & vitales eorundem expressiones, vt contra Caiet. & Banne confirmabitur amplius sectione sequenti.

Reliquæ partes conclusionis faciles sunt. Constat enim præmissas, quæ adsciscuntur à Theologis & rationibus & testimonijs humanis, interdum esse euidentibus, & interdum credibiles, vel tantum opinabiles; circa quas assensus ipsis proportionatus elicitur. Constat etiam conclusiones Theologicas interdum deduci ex principijs credibilibus tantum fide diuinâ vel humanâ: interdum ex euidentibus: idque vel solis, vel permixtæ, partim ex probabilitibus, partim ex certis aut euidentibus. Cum autem ambæ propositiones præmissæ sunt simpliciter euidentibus, conclusio ex illis deducta euidenti, & bona illatione, est simpliciter euidentibus; cum credibiles, & credibiles: cum probabiles, probabilis; iuxta commune axioma Dialecticorum; *Syllogismus demonstratius parit scientiam, topicus opinionem.* Sin autem altera præmissa sit tantum opinata, vel credita; licet altera sit euidentibus, non potest circa conclusionem esse assensus euidentibus, sed opinio tantum vel fides. Conclusio enim sequitur debiliorem partem: neque potest plus esse certitudinis vel euidentibus in eo cui assentimur propter aliud, vt sic: quia sit in illo propter quod assentimur, & quo totus assensus in gradu suo pendet.

23. Actus Theologicus strictè superioris gradus sit.

Porro sicut Theologia strictè & magis propriè sumitur pro cognitione habituali discursiua, earundem veritatum, quæ ex principijs reuelatis deducuntur; sic actus Theologicus strictè & magis propriè est deductio, seu illatio & conclusio illata, ex principijs reuelatis. Cum conclusio differt ab actu fidei supernaturalis, tum quia fides mirum immediate testimonio diuini, conclusio verò Theologica nititur immediate principijs reuelatis: & remotè testimonio; tum etiam quia fides supernaturalis non assentitur vi discursus, & illationis Sylogistica, quæ humanum quid est; sed vi testimonij, & simplicis connexionis rei reuelatæ cum reuelatione diuinâ; quam connexionem Deus ipse facit testificando, ita ut totum fidei motuum sit planè supernaturalis & diuinum. At conclusio Theologica est assensus datus vi illationis, ex eo scilicet quod conclusio cum præmissis bene coheret, sacundum formam rectè argumentandi; v. g. fides supernaturalis sic assentitur: Quia Deus dixit se esse trinum, trinus est. In quo non est discursus formalis; sed vnica propositio complexa, similis illi; Quia scilicet dicitur est. Theologia verò sic ratiocinatur: Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus sunt tres personæ, 1. Ioan. 5. v. 7. Sed Deus est Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus, 1. Ioan. 5. & 2. Cor. 1. 6. & 12. alijsque locis. Ergo Deus est tres personæ. Quæ de re plura in tract. de Fide.

Cum autem principia reuelata, ex quibus inferitur conclusio Theologica, cognosci possint tum actu naturali, tum supernaturali fidei, vt initio diximus: dubitari potest an actus fidei supernaturalis ingrediatur in discursum Theologicum, impellendo ad assensum conclusionis ex illis deductæ. Ratio dubitandi est primò, quia conclusio Theologica est actus naturalis. Ergo assensus fidei supernaturalis non debet in illum influere. Secundò sequeretur aliquando fidem supernaturalem impellere ad falsum assensum, tum quis ex vno principio reuelato, & alio falso subsumpto, inferret conclusionem falsam. Propter hoc sunt qui existimant actum fidei supernaturalis non influere in conclusionem Theologicam, sed tantum actum fidei naturalis. At hoc immeritò asseritur. Nam licet actus illi differant secundum substantiam; tamen vterque valet, vt eius vi intellectus assentiatur naturæ, vt conclusioni propter præmissas, firmâ & certâ fide, siue diuinâ, siue humanâ, creditas. Penim intellectus per actum supernaturalem æquè cognoscit præmissarum veritatem per se connexionem cum veritate conclusionis, & tendentem ac ducentem per se ad illius assensum, quemadmodum patet experientiâ. Intellectus enim nõ discernit differentiâ actus naturalis & supernaturalis, cum assentitur eidem planè obiecto; sed simili modo per vtrumque assentitur. Ergo simili modo per vtrumque assensum præmissarum mouetur ad assensum conclusionis.

24. An actus fidei influat in actum Theologicum.

Ad primam autem rationem dubitanti, Respondet, actum conclusionis Theologicæ esse quidem naturalem, quia non fit ab intellectu eleuato supernaturaliter, sed vi naturali, vel arte humana discurrente ex principijs reuelatis, eodè modo quo discurrent ex alijs præcognitis; verum si actus supernaturalis valet ad habitum naturalem producendum, vt ostendimus sect. sequenti; mirum esse non debet, quòd impellere possit ad assensum naturalem conclusionis Theologicæ. Imo id planè necessarium est, cum supernaturalis assensus præmissarum æquè ducat & determinet ad assensum conclusionis; nec magis stare possit cum dissensu illius, & notitiâ bonæ illationis syllogistica.

Ad secundam, nego sequelam; nam veritas præmissæ de fide non est per se connexa cum conclusione falsa, nec per se tendit ad illius assensum. Assensus quoque supernaturalis fidei non impellit per se ad assensum falsum; sed per accidens intellectus ex mala ipsius applicatione, & connexionem tum assensu falso, sumit occasionem assentiendi conclusioni

25.

Ad primam autem rationem dubitanti, Respondet, actum conclusionis Theologicæ esse quidem naturalem, quia non fit ab intellectu eleuato supernaturaliter, sed vi naturali, vel arte humana discurrente ex principijs reuelatis, eodè modo quo discurrent ex alijs præcognitis; verum si actus supernaturalis valet ad habitum naturalem producendum, vt ostendimus sect. sequenti; mirum esse non debet, quòd impellere possit ad assensum naturalem conclusionis Theologicæ. Imo id planè necessarium est, cum supernaturalis assensus præmissarum æquè ducat & determinet ad assensum conclusionis; nec magis stare possit cum dissensu illius, & notitiâ bonæ illationis syllogistica.

falsa. Falsum enim per se non sequitur nisi ex falso & verum per se non tendit & inclinatur nisi ad verum; per accidens verò detorqueatur ad falsum.

26
D. Thomas.
An Theologia sit cognitio discursiva.

Ex dictis patet solutio quæstionis propositæ à D. Thom. q. 1. a. 8. an Theologia sit tantum cognitio declaratiua, an etiam discursiua & ad hæc sua conclusioni propter sua principia. Liquet enim in Theologia non tantum haberi cognitionem declaratiuam sine assensu, vt sic dicitur intelligitur paulatim aliqua opinio, quæ tamè bene percepta iudicatur falsa: aut cum per declarationes quasdam datur color & apparentia alicui rei, quæ tamè nõ sufficiat ad assensum, propter difficultatē rei in se, aut propter aliud impedimentum: sed vltimè per syllogismos ductos ex articulis fidei, aut ex aliis principiis è naturali ratione adfectis, gigni assensum conclusionum, & inde acquiri habitum ad hæsiuum, vt contra Aureolum docent Okam, Greg. Gabr. Maior, alique in prælogo, quos sequitur Vasques disp. 5. cap. 2. & 3. nisi quoddam assensum ex rationibus certis, sed obscuris, non debere dici fidem, sed potius opinionem: & ad fidem propriè dictam, siue infusam, siue acquisitam, requiri testimonium, cui nitatur immediate. Sed cum de nomine quæstio sit, ego loquendi modum eorum magis probò, qui per certitudinem, idem distinguunt ab opinione, sicut scientia generatim per euidenciam distinguitur a fide & opinione: ita vt fides generatim sit quæuis cognitio certa sed obscura; siue ex testimonio deducta, siue non.

Vasquez.

27

Disputant hic aliqui, an conclusio Theologica deducta ex principiis reuelatis, vel ex vno reuelato, & altero non reuelato, sit de fide. Sed hæc difficultas in tractatu de fide commoitius examinabitur. Ibidem etiam ostendemus actum, quo syllogizandò assentimur conclusioni Theologicæ ex quibuscumque principiis deductæ, siue purè reuelatis, siue aliis, non esse supernaturalem substantiam, sicut est actus quo per fidem assentimur sicut oportet diuinis reuelationibus. Quia ille actus syllogisticus non producitur à fide supernaturali: neque ad illum eliciendum datur à Deo alius habitus supernaturalis, neque auxilium supplens defectum habitus.

SECTIO IV.

De habitu Theologico.

28
Habitus naturales producuntur per actus etiam supernaturales.

Ex dictis de obiecto & de actibus Theologia, multa de eius habitu facile intelliguntur. Nam actus intellectus gignunt habitus naturales sibi proportionatos circa obiecta quæ attingunt per se. Quod etiam verum est de actibus ipsis supernaturales, qui non tantum dispositiue, sed et meritorie produciunt habitum supernaturalem sibi correspondentem; verum etiam vnà cum potentia

naturali, quæ in illis eliciendis non minus vsitatur & exercetur, producit physicè habitum naturalem, quo potentia vsitata inclinatur & facilitatur circa partem obiecti quam attingunt, vt rectè docent Molin. quæst. 1. artic. 3. disput. 3. in fine, Bergomens. in concordant. locor. D. Thomæ dub. 697. Aegid. Conink disput. 7. de actib. supernat. dub. 3. Azor tom. 1. lib. 3. cap. 2 r. qu. 3. & confirmat experientia, quata potest haberi in eiusmodi rebus supernaturalibus: experimur enim nos acquirere facilitatem ad actus fidei, spei, & charitatis, cum intensius & frequentius illos exercemus: siue exercemus supernaturales, siue naturales: & alioqui discernemus euidenti experientia actus supernaturales à naturalibus: quando scilicet videremus nos nullam acquirere facilitatem illos frequenter & intesè exercendo. Hinc sequitur præter habitum fidei supernaturalis, qui Theologia latè sumptæ ambitu comprehenditur, alium esse multiplicem habitum naturalem Theologicum: partim scientiam, partim opinionem, partim fidem quam vocant acquisitam, vel humanam, seu cognitionem mediam inter scientiam & opinionem. Item partim illatiuum conclusionum quæ cognoscuntur per principia ex quibus deducuntur, partim per modum intellectus seu intelligentiæ primorum principiorum, versantem circa prima principia non cognita per aliud. Neque enim in Theologia, vt nec in quavis alia disciplina, cognoscitur vnum per aliud, & hoc item per aliud, & sic deinceps in infinitum: sed in quibusdam vt per se notis sistitur. Item partim ad hæsiuum, partim declaratiuum, partim practicum, partim speculatiuum: ac denique pro magna varietate actuum, magna quoque esse diuersitatem habitus Theologicorum: qui tamen omnes vnum totalem, connexionem quadam morali & artificiali coordinatione componant, quatenus referuntur ad idem obiectum totale, vnum quodammodo, propter vnã communem rationem formalem, nempe diuinam reuelationem sub qua quodammodo considerantur omnia. Iuxta doctrinam D. Thom. artic. 3. & communem sententiam Philosophorum huius temporis de vnitatem scientiarum naturalium.

Habitus Theologicus est multiplex.

29

Circa Theologiam verò strictè sumptam pro cognitione discursiua ex principiis reuelatis, tria præcipue quæstiones sunt. Primo, an sit propriè scientia? Secundo, an sit vnã simplici vnitatè? Tertio, an sit formaliter speculatiua & practica, an tantum eminen-

Vasquez.
Theologia strictè sumpta non est propriè scientia.

Circa primum sciendum est cum Vasquez disp. 4. cap. 6. 7. & 8. Theologiam sciam qualis in nobis est, cum sit obscura & inuidentens, quia procedit ex obscuris & inuidentibus, non esse verè ac propriè scientiam. Etenim cognitio discursiua, vt sit verè ac propriè scientia, debet esse cognitio certa & euidentens, ex principiis euidentibus per euidentem consequentiam parata, qualis non est.